

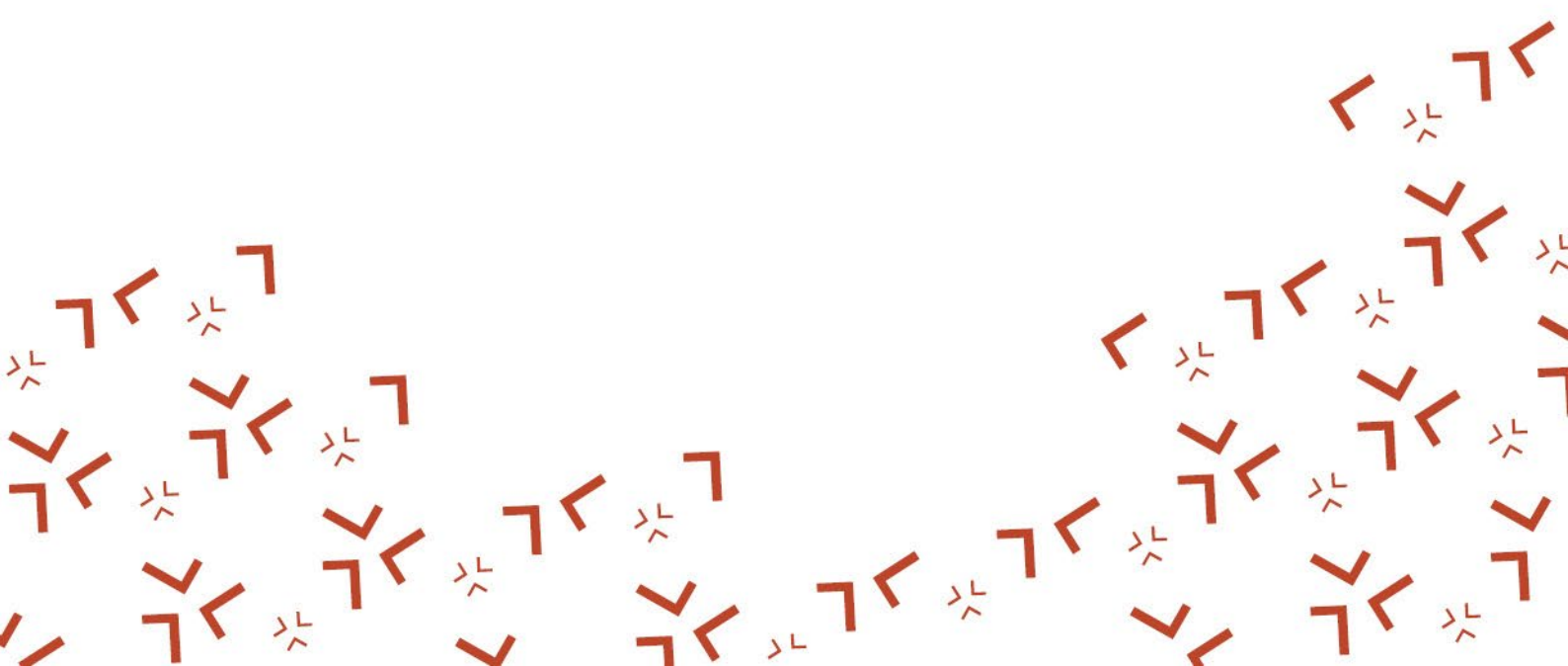
Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Tyni, S. 2023. Kiertotaloutta Islannissa - Iceland Ocean Cluster. Pohjoisen tekijät – Lapin AMKin asiantuntijablogi 9.1.2023.

URL: <https://www.lapinamk.fi/blogs/Kiertotaloutta-Islannissa-%E2%80%93-Iceland-Ocean-Cluster-/0q5cunco/bd9e8e2b-a6ab-4570-b635-656162b368a6>

KIERTOTALOUTTA ISLANNISSA – ICELAND OCEAN CLUSTER

9.1.2023 9:00

Matkasta raportoi Lapin ammattikorkeakoulun yliopettaja ja LTKT2.0-hankkeen projektipäällikkö, FT Sanna Tyni.

Lapin kiertotaloustoiminnan kehittäminen ja nykytila on herättänyt kiinnostusta Islannin kiertotaloustoiminnan kehittäjien parissa, minkä johdosta Lapin kiertotaloustoiminnan edustajat kutsuttiin vierailulle Reykjavikissa sijaitsevaan [Iceland Ocean Clusterin](#) luokse marras-joulukuun vaihteessa 2022.

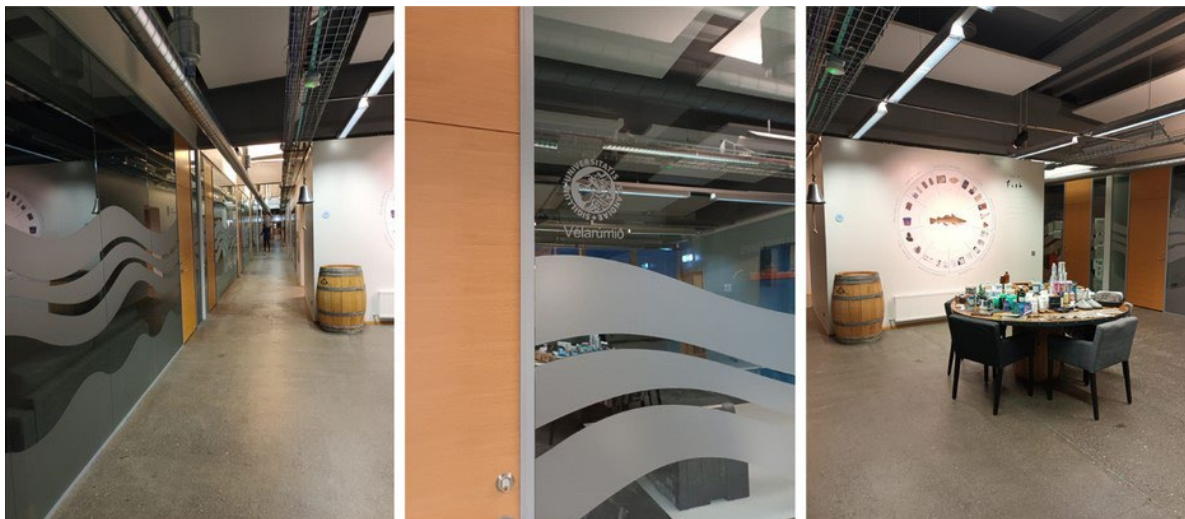
Vierailijakokoonpanossa oli mukana [Kiertotalouskeskuksen](#) edustajat Tuomas Pussila ja Jukka Teräs, Lapin maakuntajohtaja Mika Riipi sekä Lapin ammattikorkeakoulun edustaja Sanna Tyni. Vierailun isäntänä Islannissa toimi Iceland Ocean Clusterin johtaja Thor Sigfusson. Matka oli osa Lapin teollinen kiertotalous 2.0 – Lapin kiertotaloustoiminnan vahvistaminen -hanketta.

Kohtaamisten kautta innovaatioihin

Matkan keskiössä oli tutustuminen Arctic Ocean Clusterin toimintaan ja toimijoihin. Thor Sigfusson esitteli klusterin tiloja, jotka on perustettu entiseen kalastusverkkojen korjaamistiloihin tehdashalliin. Halliin on modernisoitu toimistotiloja yrityksiä ja Islannin yliopiston ja startup-toimintaa investoivien tahojen tiloiksi (Kuva 1).

Thorin mukaan tavoitteena on ollut luoda kiertotaloustoimijoille kohtaamispaikka tiloihin siten, että eri alojen yrittäjät pystyisivät kohtaamaan arkipäiväisten tilanteiden yhteydessä ja näin madaltamaan kommunikointikynnystä. Tiloihin on rekisteröitynyt n. 70 yritystä, joista osa on tosin vasta toimintansa käynnistymisasteella.

Tiloihin on sijoittunut myös yritysrahoitukseen erikoistunut toimija, jonka läsnäolo mahdollistaa nopean kommunikaation rahoittajan ja yrittäjien välillä. Yrittäjille on tarjolla myös lainopillista palvelua sekä mahdollisuus kohdata [Islannin yliopiston](#) asiantuntijoita ja opiskelijoita. Tapasimme myös Venture Capitalin edustajan, joka korosti erityisesti uusien toimijoiden tarvitsemaa tukea kiertotaloustoiminnan käynnistämiseksi sekä verkostojen rakentamisessa. Molempien puheista oli tunnistettavissa tarve tukea yrittäjien aktiivisuutta sekä toiminnan kehittämisen, rahoituksen haun, että verkostoitumisen osalta.

Kuva 1. Vanhaan tehdashalliin on modernisoitu toimitiloja klusterille, kiertotalousy yrityksille ja myös Islannin yliopiston edustajille. Toimistojen lisäksi on jätetty tilaa kokoontumisille, toimintojen esittelyille ja myös alueen historian esille tuomiseksi. (Kuvat: S. Tyni).

Meren monet mahdollisuudet

Iceland Ocean Clusterin toiminta pohjautuu täysin merestä saatavien raaka-aineiden hyödyntämiseen. Pääasiassa raaka-aineena hyödynnetään kalaa mutta myös merilevän hyödyntäminen on lähtenyt kasvuun viime vuosina. Yhtäläisyyttä oli havaittavissa suomalaisten omavaraisuuteen metsien osalta ja tavoitteisiin kehittää metsistä saatavien luonnonvarojen hyödynnettävyyttä.

Kunnioitusta herättävää oli tarkastella klusterin esittelypistettä, johon oli koottu kalateollisuuden sivuvirroista kehitettyjä tuotteita (Kuva 2.)

Aiemmin hävikkiin päätyneitä osia, kuten kalan nahkaa, sisälmyksiä ja niistä kehitettyjä raaka-aineita on jatkojalostettu korkeamman jalostusarvon omaaviksi tuotteiksi kuten asusteiksi, lisäravinteiksi, sekä lääkinällisiin tarkoituksiin kohdennetuiksi tuotteiksi (esim. kollageenista tuotettu palovammojen hoitoon tarkoitettu "tekoiho"). Alun perin alle dollarin kilohinnan tuotteesta on saatu jatkojalostuksen avulla jopa tuhansien dollarien kilohinnan omaavia hyödykkeitä.

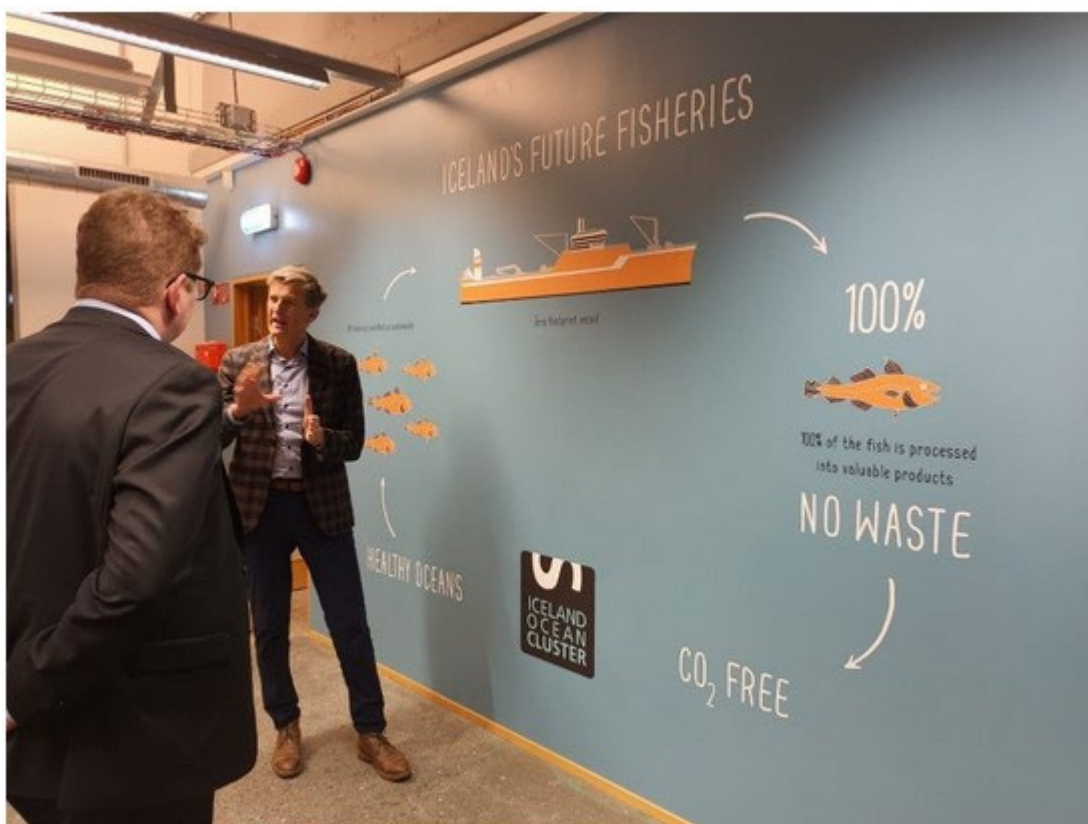
Kuva 2. Kalastusteollisuuden sivuvirroista kehitettyjä tuotteita. Vasemmalta oikealle:

Kalapohjaisia ruokatuotteita (kuiva- ja säilötuotteita), kalannahasta (etualalla) työstettyjä asusteita kuten lompakoita ja tossuja, korkeamman jalostusarvon omaavia hygieniä, lisäravinne ja kosmetiikkatuotteita sekä viimeisessä kuvassa oikealla kalasta saadusta kollageenista valmistettua palovammojen hoitoon tarkoitettua suojakalvoa eli ”tekoihoa”. (Kuvat: S. Tyni)

Tarinallistamisella inspiraatiota

Klusterin tiloissa oli hyödynnetty myös kiinnostavalla tavalla tarinankerronnallisia elementtejä toiminnan esittelemiseksi. Toimistotilojen väliin oli jätetty tilaa yhteiselle kokoontumiselle mm. kahvilojen tai vapaamman työskentelyn mahdollistavien nurkkauksien muodossa.

Tiloissa oli esillä kalastustoimintaan liittyvää historiallista materiaalia mutta myös seinille koottuja visioita kalastustoiminnan hiilineutraalisuudesta (Kuva 3) ja kalateollisuuden kiertotalousprosessista.

Kuva 3. Graafinen kuvaus kalastusteollisuuden hiilineutraalista tulevaisuudesta. (Kuva: S. Tyni)

Tämä vahvisti myös ajatusta Suomen mahdollisuuksista kehittää entisestään metsästä saatavien luonnonvarojen hyödyntämistä ja erityisesti jalostusarvon kehittämistä. Yhtenä keskeisenä tavoitteena tulevaisuudessa olisi havahduttaa entisestään yrittäjiä ja innovaattoreita ideoimaan uusia tuotteita ja erilaisia hyödynnostapoja jo tutuista raaka-aineista. Osaamisen ja tutkimustoiminnan kehittäminen ja tukeminen tähän suuntaan etenemisessä voisi olla yksi keskeisiä korkeakoulujen tehtäviä lappilaisen kiertotaloustoiminnan tukemisessa.

Korkeakoulun ja Kiertotalouskeskuksen yhteentuoovaa ja verkostoitumista edistävää roolia selkeästi tarvitaan mutta myös yrittäjien ja erityisesti uusien yrittäjien mahdollisuuksia löytää toimintaa kiertotalouden puitteissa tulee korostaa entisestään.

Merestä metsään

Matkan tavoitteena oli myös jakaa suomalaista kiertotaloustoiminnan kehitystarinaa. Isäntämme oli kutsunut koolle Islannin hallituksen tuella toimivan kiertotaloustoimijoiden kokoonpanon, jonka edustajina oli sekä yrittäjiä, korkeakoulun edustajia että Iceland Ocean Clusterin edustajia. Esittelimme heille Lapin kiertotaloustoimintaa ja kehittämisenäkymiä.

Kiinnostusta herätti erityisesti uudet teolliset avaukset kuten Metsä Groupin uusi toiminta ja Infinited Fibre Companyn tuleva toiminta Kemissä. Tekstiilikierrätys ja tekstiilien aiheuttamat haasteet on tunnistettu Islannissa ja toimijat olivat erityisen kiinnostuneita kuulemaan, miten asiaa on ratkottu Suomessa.

Kansallisen tason verkostotoiminta sekä yhteistyö yritystoimijoiden, Kiertotalouskeskuksen sekä korkeakoulun välillä herätti myös kiinnostusta. Islannin yliopiston edustajien kanssa vaihdettiin mm. yhteystietoja, jotta heille pystyttiin toimittamaan tapahtuman jälkeen lisää tietoa suomalaisen korkeakoulukentän kiertotaloustoiminnan kehittämisestä.

Tapaamiset tuntuivat antavan uusia ajatuksia ja ideoita mahdollisesta tulevasta yhteistyöstä suomalaisen ja islantilaisen kiertotalousklusteritoiminnan kehittämisestä. Päivän päätteeksi sovittiin keskustelujen jatkamisesta sähköpostitse ja herättelimme myös mahdollisuuksia järjestää islantilaisille vastavierailu Lappiin.

Oman toiminnan peilaaminen muiden toimintaan tällaisten vierailujen kautta avartaa näkökulmia ja herättää uusia ajatuksia oman toiminnan kehittämiseen. Näiden lisäksi tapaaminen myös vahvisti uskoa siihen, että olemme menossa oikeaan suuntaan ja entistä innovatiivisempien ideoiden esittäminen ja herättely on tarpeen.

Keskeisiä pohdintoja matkalta:

- Kuinka hyödyntää korkeakoulujen tiloja yritysten, tutkijoiden, opettajien ja opiskelijoiden kohtaamiseksi? Voisiko tiloihin luoda yrityksille toimitiloja, kohtaamispaikkoja tai avoimesti käytettävissä olevia työskentelypaikkoja?
- Tämä mahdollistaisi myös uuden tavan kohtauttaa opiskelijoita yritystoimijoiden kanssa – mahdollisesti aktivoida yrittäjyysuunnitelmia ja start up-toimintaa?
- Miten voisimme Lapissa edistää yritysten ja yksityisten rahoittajien kohtaamista?
- Keskeisiä huomioita Islannista olivat oikeiden ihmisten kohtaamisen mahdollistaminen, tarinankerronnan merkityksellisyys sekä parhaiden esimerkkien esille tuomista
- Kokemusten jakaminen ja yhteisön tuen merkitys

DIGIPOLIS

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

LAPPIA

Lapin teollinen kiertotalous 2.0 – Lapin kiertotaloustoiminnan vahvistaminen

1.6.2020 – 31.8.2023

Budjetti: 1 864 282 € (EAKR 1 491 423 €)

LAPIN LIITTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto